

Una nit de pel·lícula

La música de cinema, protagonista del concert del Dia de l'Assegurança del Grup Catalana Occident

Una nit de pel·lícula. La selecció de bandes sonores que l'Orquestra Simfònica Sant Cugat ha interpretat, un any més, per al Grup Catalana Occident, ha entusiasmat els nombrosos empleats -tant jubilats com en actiu- i els treballadors de les diferents oficines i empreses del grup, tals com Lepanto, Nortehispana, Cosalud, Seguros Bilbao, Depsa, Prepersa i personal de les diverses sucursals que la companyia té a Catalunya. Un any més, també, l'alcalde de Sant Cugat, Lluís Recoder, convidat per la direcció de la companyia, ha compartit amb totes les persones del Grup Catalana Occident aquest Dia de l'Assegurança. És una mostra de l'estret vincle que hi ha entre el Grup i la ciutat, des que l'any 1970 Catalana Occident traslladà la seva seu central a Sant Cugat.

Els espectadors que han omplert el Teatre-Auditori han gaudit d'una sèrie de peces conegudes que, tanmateix, són poc habituals a les sales de concerts. L'Orquestra les ha interpretat -en alguns casos amb l'acompanyament d'imatges de la pel·lícula corresponent- de manera cronològica, des de les més clàssiques, dels anys 50, fins a les actuals. Si el bressol de les grans produccions de cinema és els EUA, és en aquest país on també trobem els autors de les partitures de cinema

L'Orquestra Simfònica Sant Cugat dirigida per Josep Ferré, al concert d'aquesta nit al Teatre-Auditori de Sant Cugat.

L'alcalde de Sant Cugat, Lluís Recoder (al mig) i senyora (a la seva esquerra), el president del Grup Catalana Occident, Josep M. Serra Farré (a la dreta) i senyora (a la seva esquerra) i la tinent d'alcalde de cultura de l'Ajuntament de Sant Cugat, Angels Solé (a l'esquerra), a l'entrada del concert.

més populars: James Horner (*Titanic*) i John Williams (*The Raiders March*, del film "A la recerca de l'arca perduda" i *Star Wars*); és britànic, en canvi, Monty Norman, l'autor de la música de les pel·lícules d'acció de James Bond. Totes quatre bandes sonores les ha interpretat aquesta nit l'Orquestra, sota la batuta del seu director titular, Josep Ferré. També hi ha tingut cabuda el musical (les danses simfòniques de *West Side Story*, de Leonard Bernstein (1918-1990) i

quatre peces "antigues". La primera, *Perpetuum mobile op. 257*, de Johann Strauss (jr) (1825-1899); la segona, *Jazz suite*, del soviètic Shostakovitch (1906-1975); la tercera, *Candilejas*, de Charles Chaplin (1889-1977) -ell va ser-ne el director, el productor, el guionista i l'autor de la música, que va rebre un Òscar a la millor banda sonora-; i finalment, *Mon oncle*, que Franck Barcellini (1920) va compondre per a la pel·lícula de Jacques Tati el 1958.

Música i cinema, dos llenguatges afins

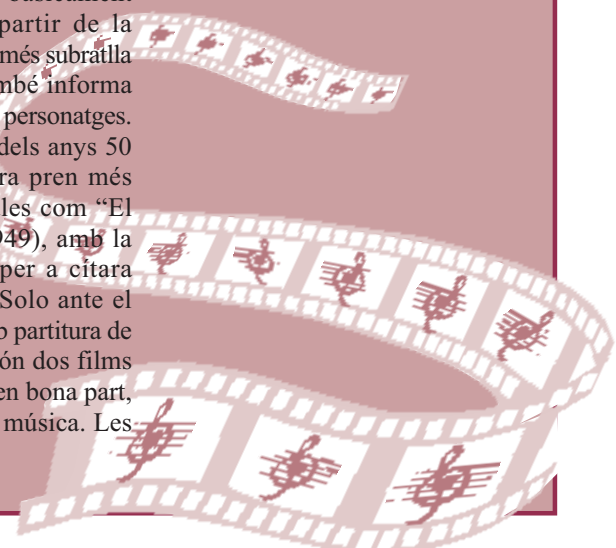
Amb l'aparició del cinema, la música troba un nou aliat. La força emocional i la dimensió temporal en què es basen la música i el cinema crea una clara afinitat entre tots dos llenguatges.

Avui, les pel·lícules no es plantegen sense una banda musical que accentua o ambienta les seqüències. La música de pel·lícules ha entrat per la porta gran en el repertori de la música simfònica. Aquesta música que insinua, ambienta, puntua, separa, avança els sentiments dels personatges, inclou frases melòdiques fàcilment memoritzables, amb crescendos per als moments de tensió de l'escena, té avui una enorme difusió. És infinitament més escoltada que les peces dels grans compositors com Mozart o

Beethoven van ser-ho a la seva època.

Els primers anys del cinema, quan era cinema mut, un pianista feia la música en directe, mentre es projectava la pel·lícula. Després, amb l'aparició del cinema sonor, el 1927, i fins als anys 50, la música bàsicament acompanya. I a partir de la dècada dels 50 no només subratlla l'acció sinó que també informa de la psicologia dels personatges. És, doncs, a partir dels anys 50 que la banda sonora pren més força, amb pel·lícules com "El tercer home" (1949), amb la coneguda música per a citara d'Anton Karas, i "Solo ante el peligro" (1952), amb partitura de Dimitri Tiomkin. Són dos films que es reconeixen, en bona part, primerament per la música. Les

darreres dècades del segle XX i els primers anys del XXI, la música de pel·lícules experimenta un gran auge. L'èxit de moltes grans produccions (Parc Juràssic, Titànic, Harry Potter...) ha anat de bracet a l'èxit de la seva banda sonora.

Els músics

Els músics de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat que han interpretat el concert d'avui són:

Violí: Anna Calvo Turull, Itziar Aguirre Rodríguez, Marta Escoc i Balaguer, Jean Claude Berçot, Alejandro Violant i Holz, Geert Hendrik Krosenbrink, Beatriz Lizarte Martin, Yayoi Kagoshima, Meritxell Nicolau Teixidó, Ofelia Roca Bonnin, Lutz Mittermüller, Joan Bosch Daniel, Oriol Buisan Valleso, Judith Ortega Larriba, Alba Rodon Gomez, Antònia Escalas Bernat, Sergi Mauro Menchen, Tatiana Bilba Tataru, Eva Panyella Callaó, Sonia Jofresa.

Viola: Pere Esplugas Mata, Elisabeth Franch Moncunill, Albert Flores Freixanet, Nuria Rodríguez, Rebeca Jane Macauley, Marta Quintana Segalà.

Violoncel: David Franch Lligoña, Maria Eckart Pla, Sara Guri Casallachs, Nerea de Míguel Ramos, Jordi Garcia Navarro, Núria Puigbó.

Contrabaix: Artur Regada Matas, Pere Charles Pradas, Carles Rambla Tió.

Flauta: Mayte Santos Pérez, Paula Sirvent Raga, Nuria Taulé.

Oboè: Francesc Castillo Martínez, Pep Bonachera Fernández.

Clarinet: Josep Mira i Olcina, Toni Rocosa Girbau.

Fagot: Enric Santamaria Pérez, Alex Salgeiro Garcia.

Trompa: Ignacio Zamora Rodríguez, Sebastià Rio Serracarbasa, Juan Miguel Marzá, Marina Romo Vivancos.

Trompeta: Matthew Simon, Momo Ko Furukawa.

Trombó: Enric Mestre Gras, Oriol Ferré i Puntos, John Dubuclet.

Tuba: Juan Rodriguez Poveda.

Percussió: Mario Markovich, Quim Solé Escobar.

Piano: Jordi Arquimbau.

Director: Josep Ferré.

Administració: Núria Serraïma i Isabel Sorando.

Regidor: Joan Berlanga. ■

Música de cinema a l'auditori

Som a l'auditori cridats per una programació bàsicament feta de música de cinema. Sembla obvi afirmar que cada creació musical està pensada per ser executada en un lloc i és en aquest emplaçament que l'obra té el seu màxim sentit, si es té en compte que el sentit de la música no només ve donat pel so mateix sinó també per circumstàncies perifèriques com la del lloc d'audició.

Això no vol dir que si es canvia el lloc, l'obra deixi de tenir sentit, sinó que un nou lloc d'audició proporciona a l'obra una nova funcionalitat i, per tant, aquesta adquireix un nou sentit. Passa, per exemple, amb les misses, escrites per ser cantades a l'església i en l'actualitat interpretades a les sales de concert.

Això és exactament el que passa també amb la música de cinema, pensada i escrita com a servei de la imatge filmica i transformada en obra que crida atenció per si mateixa quan es dona a l'auditori.

Què ha fet que un repertori funcional com la banda sonora hagi saltat de la sala de cinema a la sala de concerts? Hi ha diversos motius, entre ells la reconciliació del món concertístic amb unes músiques que, en el seu context natural, és a dir, servint el discurs de la imatge en moviment, tenen un paper tan secundari que a vegades no s'hi para atenció. Quan algunes d'aquestes van a parar a l'auditori, desperten una atenció molt especial.

El públic sol complaure's millor amb obres que coneix ja a través de la imatge i que en alguns casos han adquirit amb el pas del temps una gran solera com a obres de referència, perquè mentre escolten la música es poden entretenir a comparar el so conegut a través de la pel·lícula i el so orquestral, generalment molt més ric. Això fa del concert d'avui un moment d'encontre plaent amb la música que tots poden assaborir amb gust.

Parem atenció un moment al repertori programat avui. Comença amb una obra de concert festiu, el *Perpetuum Mobile*,

op. 257 de Johann Strauss II, partitura d'un autor, fill d'una família de compositors de valsos i operetes, que marcà una època de la música a la segona part del segle XIX. L'obra, com moltes de les sortides de la seva mà, peca de frivolitat, però és molt popular i suposa un repte per a l'orquestra, que ha de procurar quadrar-la per tal de produir l'efecte de vigor i simpatia que l'adorna.

El llistat de músiques cinematogràfiques comença amb *Candilejas* (1952) de Charlie Chaplin (1889-1977), una de les pel·lícules més cèlebres del còmic, apenat per la competència que li fa l'altre gran comediant, Buster Keaton. Segueix un clàssic de la banda sonora, *Mon oncle*, de Jacques Tati (1958) amb partitura de Franck Barcellini, caracteritzada per un joc melòdic de caràcter simpàtic que va decorar una bona part

de la vida de la gent d'una certa edat. A continuació es presenta un recull dels episodis sonors d'un dels musicals de Broadway més famosos, *West side story*, de Jerome Robbins i Robert Wise (1961) i partitura de Leonard Bernstein (1918-1990), director de l'Orquestra Simfònica-Filharmonica de Nova York i personatge molt conegut per les seves aparicions televisives que va marcar una època amb la seva partitura.

Si l'anterior era coneguda, més encara ho és el so característic de les pel·lícules de James Bond de Monty Norman, per exemple a *Goldfinger* (1964). En el context de l'auditori resultarà un so sorprenent perquè el solem associar a les aventures d'espionatge ideades per Ian Fleming. Segueix la celebrada partitura de *Titanic* de James Cameron (1997), música de James Horner (1953) que combina la tragèdia de l'enfonsament del trasatlàntic amb els amors de Leonardo di Caprio i Kate Winslet.

A continuació arriba una partitura de concert, la *Jazz Suite* de Shostakovitch (1906-1975). Aquest autor soviètic, plenament integrat amb les directrius del denominat

Realisme Socialista, deixà un repertori orquestral de dimensions colossals que era molt ben rebut per la població que assistia als seus concerts. Compongué entre 1934 i 1938 dues suites de jazz que seguien aquesta nova estètica que estava inundant tot el món occidental, inclòs el soviètic, que tanta reticència tenia als productes arribats dels Estats Units.

Finalitza el concert amb la *Raiders march* de John Williams (1932), un autor molt celebrat per les seves partitures cinematogràfiques, entre elles la de *La guerra de les galàxies* de Georges Lukas que ara torna amb una nova versió sobre el tema.

Xosé Aviñoa
Catedràtic de la Universitat de Barcelona

Jean-Claude Berçot

Violinista de l'Orquestra

"El més difícil del violí, més que l'afinació, és fer música des del cor"

-Vostè és violí primer de l'Orquestra. Què troba més difícil d'aquest instrument?

-L'afinació és un repte per a tots els instruments de corda, perquè les notes les ha de "fabricar" l'interpret; ara bé, fer música intel·ligentment i des del cor és el més difícil.

-Quan va començar a tocar el violí?

-Als sis anys; la mare el tocava.

-Quina particularitat destacaria de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat?

-Des que jo hi toco, fa uns set o vuit anys, he trobat que, a més del bon nivell musical, hi ha una cosa que fins i tot el públic nota als concerts: l'excel·lent ambient que s'hi respira.

-Quina partitura encara li falta interpretar a l'Orquestra, al seu parer?

-A mi em sembla correcta la tria de les obres que interpretem, d'entre l'extens repertori simfònic que hi ha. Posats a demanar, potser m'agradaria fer una gran simfonia, de Mahler o Berlioz, per exemple.

-Toca en alguna altra formació?

-Sí, a l'Orquestra Simfònica de Lleida i de tant en tant toco música celta i tradicional amb els Arquets de la Segarra, grup de cambra format per professors del Conservatori de Cervera.

-Els habituals dels concerts de l'Orquestra recorden com va sorprendre el públic amb un seguit de danses irlandeses al concert de Valsos i Danses de fa dos anys.

-Sí, la música celta m'apassiona. Quan vaig descobrir-la, se'm van obrir els ulls.

-Vostè dirigeix l'escola de música de Castellbisbal.

-Sí, m'agrada que sigui una escola amb empena. Organitzem tallers de música per a amateurs, un cicle de concerts, colònies musicals...

-Vostè és nascut a Perpinyà, de pare francès. Creu que a Catalunya hi ha un bon nivell d'ensenyament de la música en relació a França?

-Crec que sí, ara comença a haver-hi un nivell molt alt. ■

SOCIS PROTECTORS:

Amat Finques
AUX VYD
Carnisseries Tubau
Carré Mobles
Ferreteria El Pont

Gaes Centres Auditiu
Gràfiques Celler
Milar Tobella
Campmany Dona Home
Ofinova

Cebado de Carmen Martínez
Sprint Idiomes
Squash Club Sant Cugat
TMA Sánchez
Trade Center Sant Cugat

Número 10.
Dipòsit legal: B-50580-2003.

Edita: Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra.
Presidenta: Flora Puntos i Cabero
Carrer dels Marges, 25, local.
08190 SANT CUGAT DEL VALLÈS.

Tel. 935893194/935893193•Fax. 93 589 32 54
music@simfonica.net
www.simfonica.net
Direcció: Daniel Romani.
Disseny: Isabel Núñez.

Fotografia: Mané Espinosa.
Il·lustració: Marta Balaguer.
Impressió: Gestetner.